

Høringsvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om stillingsstruktur for videnskabeligt personale ved universiteter

Den 7. november 2019
Sagsnr. S-2018-507
Dok.nr. D-2019-22224
jjm/bef

I anledning af skrivelse af 18. september 2019 vedrørende høring om revision af bekendtgørelse nr. 899 af 1. juli 2015 om stillingsstruktur for videnskabeligt personale ved universiteter (herefter stillingsstrukturen) skal jeg hermed på vegne af Akademikerne og Akademikernes medlemsorganisationer afgive følgende bemærkninger:

Akademikerne finder overordnet, at det foreliggende udkast til stillingsstrukturen udgør en forbedring af den nugældende stillingsstruktur. Uddannelses- og Forskningsministeriet lægger i udkastet op til at synliggøre den primære karrierevej for forskere og understøtte en større grad af reel ligestilling mellem undervisning og forskning i de faglige bedømmelser af forskere, der finder sted i løbet af et typisk karriereforløb. Disse intentioner bakker Akademikerne helhjertet op om.

Herudover giver udkastet til stillingsstruktur anledning til en række såvel større som mindre bemærkninger, som her angives i en ikke-prioriteret rækkefølge, der så vidt muligt følger opstillingen i udkastet til bekendtgørelse:

Akademikerne finder (side 2), at Uddannelses- og Forskningsministeriet med fordel kunne indsætte en kort præambeltekst vedrørende formålet med revisionen af stillingsstrukturen i de generelle bemærkninger eller alternativt i et særskilt hyrdebrev til universiteterne. Særligt finder Akademikerne, at der kan være behov for at tydeliggøre intentionerne med den skærpede opdeling i notatet mellem hovedstillingerne som en samlet karrierevej og øvrige stillinger, sammenhængen mellem indførelse af forfremmelsesprogrammet til professor og ophævelse af stillingskategorien som professor MSO samt intentionerne med udvidelsen af mulighederne for anvendelse af stillingskategorien som studieadjunkt- og lektor.

Akademikerne finder (side 2), at indførelsen af en pligt for universitetet til at synliggøre karrierespøtiktiver for videnskabelige medarbejdere uden fast stilling er særdeles positivt. Akademikerne skal foreslå, at det specificeres nærmere, at denne indsats bør indledes allerede i forbindelse med ansættelsen i den første tidsbegrænsede stilling, evt. ved udarbejdelsen af en karriereplan for den pågældende medarbejder, som kan viderebringes til eventuelle senere ansættelser. Herudover finder Akademikerne, at det bør specificeres, at der bør følges op på karrierespøtiktiverne som minimum i forbindelse med den årlige MUS-samtale. Akademikerne skal desuden af hensyn til overskueligheden i

forbindelse med institutionernes anvendelse af stillingsstrukturen henstille til, at forpligtelsen til at synliggøre karrierespæktiver gentages under samtlige de stillingskategorier, hvor det er intentionen, at der skal kunne ske midlertidige ansættelser i andet end særlige tilfælde, det vil sige stillingskategorierne ph.d.-stipendiat, tidsbegrænset ansat adjunkt/forsker, videnskabelig assistent, undervisningsassistent og postdoc. Alternativt kunne disse stillinger oplystes under de generelle bemærkninger for at synliggøre, at det særligt er inden for disse stillingskategorier, at synliggørelsen af karrierespæktiver skal prioriteres. For at styrke og tydeliggøre universiteternes fokus på karriereveje yderligere skal Akademikerne foreslå, at universiteterne forpligtes fastsætte en politik for anvendelsen af tidsbegrænsede ansatte, som fx kan indeholde måltal for anvendelsen.

I forhold til den nugældende bekendtgørelse (side 2) er muligheden for at forlænge de i notatet fastsatte maksimale grænser for den samlede ansættelsestid svarende til fraværsperiodens længde udgået. Akademikerne finder, at dette er u hensigtsmæssigt, da bekendtgørelsen om stillingsstruktur udgør institutionernes hjemmel for at foretage disse forlængelser, mens de individuelle medarbejders ret til at få foretaget forlængelserne er hjemlet i protokollat til akademikeroverenskomsten om visse ansættelsesvilkår for videnskabeligt personale (herefter protokollatet). Såfremt hjemlen i stillingsstrukturen forsvinder, vil der derfor opstå uoverensstemmelse mellem institutionernes grundlag for at administrere ansættelserne og medarbejdernes aftalte rettigheder.

I forhold til den nugældende bekendtgørelse (side 2) er ligeledes redegørelsen for universitetslovens indhold og intentionerne med stillingsstrukturen inden for dennes ramme udgået. Akademikerne finder, at det tjener et formidlingsmæssigt formål over for institutionerne at fremhæve visse elementer vedrørende universiteternes rolle og forskernes forskningsfrihed som baggrund for stillingsstrukturen, og skal derfor opfordre til, at formuleringerne i den nugældende bekendtgørelse bevares.

Akademikerne ser meget positivt på (side 3), at det fastlægges i stillingsstrukturen, at alle ansatte i stillingerne med undervisningsforpligtelse løbende skal vedligeholde og udvikle deres pædagogisk-didaktiske kompetencer samt, at der skal vedligeholdes en undervisningsportfolio som dokumentation for den enkeltes undervisningserfaring og kompetenceudvikling. Stillingsstrukturen nævner dog ikke, hvem der har ansvaret for udarbejdelsen af denne undervisningsportfolio. For det tilfælde, at ansvaret herfor hviler på den enkelte medarbejder, finder Akademikerne, at institutionen må have ansvaret for at instruere og vejlede ansatte i udarbejdelsen og vedligeholdelsen af en tilfredsstillende undervisningsportfolio. Tilsvarende forudsættes det, at det er universitetets ansvar, at der stilles rammer i form af tid og ressourcer til rådighed for medarbejdernes kompetenceudvikling og dokumentationen heraf uanset den enkelte medarbejders stillingsniveau og ansættelsesgrad.

Akademikerne finder (side 4), at det er positivt, at der som udgangspunkt stilles krav om, at ansøgere ved nyansættelser til stillinger på lektor- eller professorniveau skal have gennemført et universitetspædagogikum. Af hensyn til internationale ansøgere og ansøgere, der har gennemført et adjunktur under de hidtidige regler, anbefaler Akademikerne dog, at der til sidste sætning i første afsnit på side 4 tilføjes et "eller tilsvarende", så ansøgere med det samme pædagogisk-didaktiske niveau, som fremover og inden for landets grænser kun vil kunne opnås ved gennemførelse af et universitetspædagogikum, dog fortsat vil kunne bedømmes kvalificeret til et lektorat eller professorat, uagtet at de har gennemført et adjunktur enten tidligere end 1. januar 2020 eller i udlandet.

Akademikerne finder (side 4), at det er særdeles positivt, at alle adjunkter/forskere og studieadjunkter skal gennemføre et universitetspædagogikum, uanset om de er midlertidigt ansatte eller ansatte i tenure track. Akademikerne skal dog af hensyn til overskueligheden i forbindelse med institutionernes anvendelse af stillingsstrukturen henstille til, at forpligtelsen hertil også eksplicit skrives under beskrivelserne studieadjunkter, således som det også er foreslået under beskrivelsen af stillingen som adjunkt/forsker. Endelig anbefaler Akademikerne, at en eventuel minimumslængde på fx tre år for et universitetspædagogikum indskrives i stillingsstrukturen for at undgå, at der tilrettelægges særligt korte universitetspædagogika, som sætter universiteterne i stand til at tilknytte adjunkter/forskere i så korte ansættelsesforløb, at det i realiteten bliver vanskeligt at gennemføre et meningsfuldt pædagogisk-didaktisk forløb inden for ansættelsesperioden.

Akademikerne finder (side 4), at sondringen mellem hovedstillinger og øvrige stillinger er fornuftig, og at den efterfølgende opstilling af stillingskategorier med hovedstillingerne som den sammenhængende universitære karrierevej er væsentlig i synliggørelsen af intentionerne med stillingsstrukturen.

Akademikerne finder (side 4), at det er særdeles positivt, at Uddannelses og Forskningsministeriet foreslår at fjerne hjemlen til at ansætte ph.d.-stipendiater på det kliniske område, hvormed det ikke længere vil være muligt at ansætte ph.d.-stipendiater i henhold til overenskomst for akademikere i staten, hvis disse reelt gør tjeneste på arbejdspladser, der hører under det regionale arbejdsgiverområde.

Akademikerne finder (side 5), at de foreslåede ændringer i rammerne for tenure track-ansættelse for adjunkter/forskere er uacceptable. I den nugældende stillingsstruktur og i henhold til protokollatet har adjunkter/forskere på tenure track-ansættelse ret til at indstille sig til faglig bedømmelse inden for de første fire år af ansættelsen, og såfremt denne er negativ til at indstille sig til fornyet bedømmelse ved tidsfristens udløb inden de maksimale seks år. Udkastet til stillingsstruktur lægger op til både at fjerne retten til den tidlige bedømmelse og til at lade det op til universitetet, om man vil tilbyde en

forlængelse af adjunkturet/forskeransættelsen udover de ellers maksimale seks år, så medarbejderen kan få en anden bedømmelse i tilfælde af, at den første bedømmelse var negativ. Medarbejdernes ret til at indstille sig til tidlig bedømmelse er hjemlet i protokollatet, og Akademikerne skal gøre opmærksom på, at Akademikerne ikke er indstillet på at acceptere ændringer heraf i forbindelse med kommende revisioner af protokollatet.

Akademikerne finder desuden (side 5), at formuleringen om, at ansatte, der bedømmes ikke fagligt kvalificeret fratræder med overenskomstmæssigt varsel er meget vidtgående og savner hjemmel samt parallelitet til konsekvenserne af lignende bedømmelser i andre sammenhænge. Akademikerne foreslår derfor, at man i stedet skriver, at ansættelsesmyndigheden skal iværksætte en afskedigelse efter de overenskomstmæssige regler, hvis den ansatte ikke bedømmes fagligt kvalificeret i andet forsøg.

Akademikerne finder (side 5), at der bør fastsættes en fast grænse for, hvor kortvarige tidsbegrænsede ansættelser som adjunkt/forsker kan være. Adjunkt/forsker er en uddannelsesstilling, hvori den ansatte skal opnå en række kvalifikationer, herunder også fremover et universitetspædagogikum. Det er Akademikernes opfattelse, at et sådant kvalifikationsniveau normalt ikke kan forventes opnået ved ansættelser der har en varighed på væsentligt mindre end de maksimale fire år. Akademikerne foreslår derfor et krav om, at midlertidige ansættelser som adjunkt/forsker normalt skal have en varighed på mindst tre år. Som alternativ kan man, som tidligere nævnt, i stedet fastsætte en minimumslængde for det obligatoriske universitetspædagogikum.

Akademikerne finder (side 5), at det bør skrives tydeligt, at den særlige supervision og mulighed for pædagogisk opkvalificering af tidsbegrænset ansatte adjunkter ligger ud over – og ikke er erstatning for – det universitetspædagogikum, som alle adjunkter/forskere skal gennemføre.

Det bør forstærkes udover det anvendte 'kan', at forskerstillingen normalt indeholder forskningsbaseret myndighedsbetjening som et centralt element af stillingen.

Akademikerne finder (side 6), at det er en god ide at skærpe formuleringerne vedrørende tidsbegrænsede ansættelser som lektor/seniorforsker. Akademikerne forudsætter, at intentionen med SIU's forslag skal forstås som en skærpelse af kravene i forhold til mulighederne for anvendelse af tidsbegrænsede ansættelser som lektor/seniorforsker i forhold til bestemmelserne i den gældende stillingsstruktur.

Akademikerne finder (side 6), at det er problematisk, at mens Uddannelses- og Forskningsministeriet i øvrigt synes at forfølge en målsætning om øget sidestilling af undervisning og forskning i bedømmelsen af ansøgere til hovedstillinger, holdes muligheden fortsat

generelt åben for at ansætte lektorer/seniorforskere, som er forskningsmæssigt kvalificeret, men ikke kvalificeret for så vidt angår de undervisningsmæssige kompetencer. Akademikerne opfordrer til en præcisering af, at denne mulighed er en undtagelse, som alene kan anvendes i helt særlige tilfælde. Endelig finder Akademikerne, som også anført i forbindelse med tenure track-adjunkter/forskere, at formuleringen om, at ansatte, der bedømmes ikke fagligt kvalificeret fratræder med overenskomstmæssigt varsel er meget vidtgående og savner hjemmel samt parallelitet til konsekvenserne af lignende bedømmelser i andre sammenhænge under stillingsstrukturen. Akademiker foreslår derfor, at man i stedet skriver, at ansættelsesmyndigheden skal iværksætte en afskedigelse efter de overenskomstmæssige regler.

Akademikerne finder (side 7), at ophævelsen af kravet om forskningsbaseret myndighedsbetjening i stillingskategorierne forsker/seniorforsker skaber en grundlæggende og u hensigtsmæssig uklarhed om forskellen mellem stillingskategorierne forsker/seniorforsker og adjunkt/lektor. Det fremstår uklart, om der herefter eksisterer nogen bindinger på, hvornår universiteterne kan anvende forsker/seniorforskeransættelser frem for adjunkt/lektoransættelser, og hvad formålet med stillingskategorien som forsker/seniorforsker er. Akademikerne finder, at der fortsat er behov for en stillingskategori som forsker/seniorforsker med krav om forskningsbaseret myndighedsbetjening. Efter Akademikernes opfattelse bør den eksisterende beskrivelse for forsker/seniorforsker opretholdes. Det bør dog fremgå, at seniorforskere på linje med lektorer kan deltage i den offentlige debat. Derudover bemærkes, at det må være en fejl, at der henvises til protokollatet under beskrivelsen af lektorstillingen, da denne henvisning allerede er foretaget under afsnittet om lektor/seniorforskerstillinger samlet set.

Akademikerne finder (side 7), at det er positivt, at man i stillingsstrukturen lader stillingskategorien professor MSO erstatte af et forfremmelsesprogram til ordinær professoransættelse for lektorer. Akademikerne finder dog, at det skal være muligt for allerede ansatte lektorer selv at indstille sig til deltagelse i forfremmelsesprogrammet, idet Akademikerne anerkender, at det naturligvis vil være en ledelsesbeslutning om en sådan ansøgning skal imødekommes. Imidlertid er det Akademikernes holdning, at det er af afgørende betydning for medarbejdernes retssikkerhed og forfremmelsesprogrammets faglige legitimitet, at den bedømmelse, der finder sted ved forfremmelsesprogrammets slutning, udelukkende er en faglig bedømmelse, og at den ansatte i tilfælde af positiv faglig bedømmelse overgår til ansættelse som professor herefter. Akademikerne finder herudover, at det i lighed med tenure track-ansættelserne for adjunkter skal være muligt for medarbejdere at indstille sig til tidligere bedømmelse, såfremt medarbejderen vurderer, at hun har opnået de forudsatte kvalifikationer tidligere end oprindeligt forventet, og tilsvarende, at medarbejderen tildes mulighed for at

indstille sig til en fornyet bedømmelse, hvis den første bedømmelse er negativ.

Det skal sikres, at en udfasning af professor mso-stillingerne modsvares mindst af en tilsvarende stigning i antallet af professorer. Akademikerne opfordrer endvidere til, at det overvejes at der findes en særlig titel til lektorer i forfremmelsesprogrammer.

Akademikerne finder (side 7), at beskrivelsen af en række forhold vedrørende professorater savner parallelitet til de tilsvarende beskrivelser for lektorer. Fx finder Akademikerne, at det også for professorstillinger bør fastsættes, at tidsbegrænset ansættelse kun bør finde sted i særlige tilfælde, og at udgangspunktet er, at professorstillinger besættes på fuld tid. Endelig gør Akademikerne opmærksom på, at den eneste forskel på beskrivelsen af fagligt indhold i en professorstilling i forhold til en lektorstilling er, at der om professorstillingen skrives, at der kan indgå studieledelse. Da studieledelse i de fleste tilfælde er en funktion, som beklædes af såvel professorer som lektorer opfordres til, at der i stedet beskrives en differentiering i typen af forsknings- og kursusledelse, som forventes at indgå i de respektive stillingskategorier.

Akademikerne finder (side 8), at der bør indføres en tidsmæssig begrænsning på anvendelsen af undervisningsassistenter, da det ikke bør være en mulighed at fortsætte en karriere på dette trin i en længere periode. Derfor foreslår Akademikerne, at der i lighed med for stillingen som videnskabelig assistent indføres en absolut grænse på tre års ansættelse som undervisningsassistent. Akademikernes forslag skal ses i sammenhæng med ønsket om at øge universiteternes fokus på karriereveje særligt for tidsbegrænsede ansatte, og mindske andelen af tidsbegrænsede ansatte til fordel for flere fastansatte.

Akademikerne finder (side 8-9), at det er positivt, at der lægges op til en øget anvendelse af studieadjunkt/studielektor. Den hidtidige oprensning af uddannelsessteder, hvor disse kategorier kunne anvendes, er ikke længere tidssvarende, og ansættelse som studieadjunkt/studielektor er et oplagt alternativ de steder, hvor universiteterne i dag benytter sig af store mængder af timelønnet underviserarbejdskraft. Det er for Akademikerne et centralt hensyn, at en øget anvendelse af studieadjunkt/studielektor ikke fortrænger ansættelser som adjunkt/lektor, men i stedet bliver et alternativ til den udbredte anvendelse af timelønnet undervisning. Akademikernes finder, at den foreslåede beskrivelse af, hvilke typer undervisning studieadjunkt/studielektor kan varetage, ikke i tilstrækkelig grad sikrer dette, og at det er nødvendigt med en tydeligere præcisering af dette. Akademikernes skal endvidere foreslå, at det tilkendegives, at stillingskategorierne som studieadjunkt/studielektor ikke bør medregnes ved opgørelsen af forskningsbaseret undervisning i nogen sammenhænge, så en stigende anvendelse af stillingskategorierne ikke kan føre til en faldende grad af forskningsbaseret undervisning. Såfremt anvendelsen af studieadjunkt/studielektor skal udbredes, finder

Akademikerne, at det er afgørende for attraktiviteten i ansættelserne og for medarbejdernes fortsatte employability, at den nuværende mulighed for, at stillingen kan indeholde faglige udviklingsopgaver, ændres til et krav om, at stillingen *skal* indeholde faglige udviklingsopgaver. Akademikerne finder, at det bør præciseres, at der ved ansættelse som studieadjunkt skal sikres et tilstrækkeligt beskæftigelsesomfang til, at studieadjunkten inden for ansættelsesperioden kan kvalificere sig til studielektor, herunder til gennemførelse af universitetspædagogikum. I den nugældende stillingsstruktur og i henhold til protokollatet om visse ansættelsesvilkår er det fastsat og aftalt, at studieadjunkter ved positiv bedømmelse tildeles titlen som studielektor og ved udløbet af ansættelsesperioden overgår til ansættelse som studielektor. I protokollatet er det endvidere aftalt, at studieadjunkten ved negativ bedømmelse kan ansættes for yderligere en periode på indtil to år med henblik på fornyet bedømmelse. Akademikerne forudsætter, at de aftalte vilkår herom i protokollatet fastholdes.

Akademikerne finder (side 9), at det er positivt, at der i stillingsstrukturen tydeligere beskrives, hvilke forudgående forudsætninger en ekstern lektor skal have for at være kvalificeret til ansættelse.

Akademikerne finder (side 10), at muligheden for beskæftigelse som postdoc ud over fire år, hvis dette finder sted ved et andet dansk universitet, bør afskaffes, da det ikke er hensigtsmæssigt at fortsætte en karriere på dette trin i en længere periode. Akademikernes forslag skal ses i sammenhæng med ønsket om at øge universiteternes fokus på karriereveje særligt for tidsbegrænsede ansatte. I henhold til danske retskrivningsregler skal Akademikerne i øvrigt bemærke, at det må være udtryk for en misforståelse, at postdoc i stillingsstrukturen konsekvent benævnes "post doc" i to ord, hvilket derfor foreslås rettet.

Om øvrige stillinger inden for det sundhedsvidenskabelige område står følgende (side 10, afsnit 3): "Begge typer af stillinger kan kombineres med en klinisk stilling uden for universitetet. Når hovedansættelsen er uden for universitetet, anvendes de kliniske stillingskategorier klinisk professor, klinisk lektor eller klinisk lærer"

Akademikerne finder det uheldigt, at dette afsnit kan læses på en sådan måde, at ansættelse i stillinger med forskning under professorniveau kan ske efter aftalerne om kliniske lektorer og kliniske lærere. Dette er ikke tilfældet, da disse aftaler alene dækker undervisningsopgaver.

Kvalifikationskravet til stillingen klinisk lektor indeholder i udkastet flere krav end der er aftalt i aftale om kliniske lektorer. Det er korrekt, at den kliniske lektor skal være speciallæge i det relevante fag, men det er ikke et krav, at der skal være yderligere krav såsom ph.d.- eller doktorgrad.

Der er i teksten også beskrevet en forudsætning om forskning sideløbende med ansættelsen om klinisk lektor. Dette er ikke en forudsætning for denne stilling, der er en ren underviserstilling. Kliniske lektorer varetager undervisningen af lægestuderende i kliniske fag, og

der er hverken i aftalen om kliniske lektorer eller i praksis en forudsætning om, at man skal være forskningsaktiv. Forudsætningen er klinisk erfaring, da det er kliniske fag, der undervises i. Det kan naturligvis være en fordel, at den kliniske lektor også er forskningsaktiv, men et krav er det ikke. Det bemærkes i øvrigt, at der ofte ikke vil være tid til forskning i hovedstillingen på sygehuset, hvad enten lægen er ansat i en stilling som 1. reservelæge, afdelingslæge eller overlæge.

Akademikerne finder (side 12), at det bør indskræmpes, at ansatte med beskæftigelse i klinisk praksis bør ansættes som klinisk professor og ikke som ordinær professor på deltid. Derfor foreslås følgende tekst indført under punkt 3.4: "Professorer, som samtidig har ansættelse som overlæge på et sygehus eller anden lægelig institution, ansættes som klinisk professor. Ansættelse som klinisk professor sker enten som fuldtidsansat professor ved universitetet kombineret med en honorarlønnet overlægestilling på et universitetssygehus eller anden lægelig institution, eller pågældende kan være ansat som overlæge på et universitetssygehus eller anden lægelig institution med et honorarlønnet professorat."

Akademikerne skal endelig gøre opmærksom på (side 12), at der under afsnittet om kliniske professorer henvises to gange til protokollatet. Det bemærkes desuden at der også består en selvstændig aftale vedrørende kliniske professorers honorering.